

BERNHARD GOMARD

HANS VIGGO GODSK PEDERSEN

ANDERS ØRGAARD

Almindelig kontraktsret

4. UDGAVE

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Bernhard Gomard, Hans Viggo Godsk Pedersen og Anders Ørgaard
Almindelig kontraktsret

4. udgave, 1. oplag

© 2012 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, elektronisk, fotografisk eller anden gengivelse af
eller kopiering fra denne bog eller dele heraf
er ifølge gældende dansk lov om ophavsret ikke tilladt
uden forlagets skriftlige samtykke eller aftale med Copy-Dan.

Omslag: Bo Helsted
Tryk: Narayana Press, Gylling
Indbinding: Jysk Bogbind, Holstebro

Printed in Denmark 2012
ISBN 978-87-574-2556-7

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
Lyngbyvej 17
Postboks 2702
2100 København Ø

Telefon: 39 13 55 00
Telefax: 39 13 55 55
e-mail: forlag@djoef.dk
www.djoef-forlag.dk

Indholdsfortegnelse

Forord	13
Kapitel 1. Social funktion og juridisk konstruktion	
1. Handlefrihed og kontraktforhold	15
2. Kontrakter	16
3. Kontraktfrihed	17
3.1. Udgangspunktet om kontraktfrihed	17
3.2. Begrænsninger i kontraktfriheden	17
3.3. Pligt til at indgå aftaler (kontraheringspligt)	19
3.4. Andre offentlige reguleringer. Forbrugerbeskyttelse	19
4. Den almindelige kontraktrets område	20
4.1. Indgåelse, gyldighed og fortolkning	20
4.1.1. Privatret – formueret	20
4.1.2. Indgåelse	20
4.1.3. Gyldighed	23
4.1.4. Fortolkning	25
4.2. Formueretlige regler	25
4.3. Aftaler uden for formuerettens område	25
4.4. Fælles regler for alle formueretlige kontrakter eller særregler om enkelte kontrakter	26
4.4.1. Almindelige regler	26
4.4.2. Mangfoldighed og forskellighed i kontrakternes indhold	29
4.5. Forbrugerret og erhvervsret	30
4.6. Kontrakter og interne beslutninger	31
5. Uforbindende aftaler og retligt bindende kontrakter	32
6. Den retlige bindings begrundelse og funktion	35
6.1. Ret og moral	35
6.1.1. Moral som forpligtelsesgrund. Naturlige pligter	35
6.1.2. Umoral som ugyldighedsgrund	36
6.2. Retlig sikkerhed for opfyldelse	36
6.3. Renommé, omdømme og tillid	38
6.4. Klarhed over kontraktindholdet og løsning af tvister	38

6.5. Betalingsdygtighed og tvangsfuldbyrdelse	41
7. Kontraktens fremtrædelsesform	41
7.1. Skriftlige aftaler	41
7.2. Formkrav	42
8. Kontraktindholdet	45
9. Erhvervsdrivende og forbrugere som kontraktpartnere	48
9.1. Særregler om kommercielle aftaler	48
9.2. Særregler om forbrugerkontrakter	49
9.2.1. Forbrugerpolitik og forbrugerkontraktlovgivning	49
9.2.2. Fortrydelses- og tilbagetrædelsesret	50
9.2.3. Pligt til at informere	52
9.2.4. Tilsidesættelse af tyngende vilkår	53
10. Præceptive regler til beskyttelse af en svagere part	54
11. Gaver og kontrakter om risiko	54
11.1. Gensidigt bebyrdende aftaler	54
11.2. Énsidige kontrakter – gaver	55
11.3. Spil, væddemål og andre kontrakter om risiko	57
12. Retlige principper og konstruktioner	58
12.1. Viljesprincip, erklæringsprincip og forventningsprincip	58
12.2. Løfteprincip og overenskomstprincip	61
13. Dansk ret og fremmed ret	62

Kapitel 2. Løfter og kontrakter

1. Løfter: parter, tilblivelse, indhold	65
2. Indholdet af løfter	67
2.1. Overdragelser	68
2.2. Opgivelser	69
2.3. Personligt forpligtende løfter	70
3. Betingelser for at en viljeserklæring er bindende i retshandler	72
3.1. Mundtlige og skriftlige løfter og aftaler	72
3.1.1. Hovedreglen	72
3.1.2. Skriftlighedskrav	74
3.2. Forberedende erklæringer og endelige kontrakter	76
3.2.1. Undersøgelser og udkast	76
3.2.2. Fortolkning og udfyldning (supplering) af kontraktdokumenter	77
3.3. Forbehold og betingelser	78
4. Ukomplette aftaler. Rammeaftaler	81
5. Oplysninger og meddelelser	84

6. Hensigtserklæringer som forberedende erklæringer og som støtteerklæringer	87
6.1. Indhold og anvendelse	87
6.2. Retsvirkning	88
6.3. Hensigtserklæringer om støtte af betalingsforpligtelse	90

Kapitel 3. Indgåelse af kontrakter

1. Kontraktmodeller	93
2. Tilbud og accept	96
2.1. Viljeserklæringer og retshandler	96
2.2. Indholdet af tilbuds- og accepterklæringer	97
2.3. Overensstemmende og rettidig accept. Afslag	100
2.4. Nødvendigheden af accept. Énsidige og gensidige kontrakter ..	101
2.5. Closing og signing	102
3. Rettidig og forsinket accept	102
4. Forsendelsesrisikoen. Bevis for at breve m.m. er afsendt og kommet frem	104
5. Overensstemmende og uoverensstemmende accept	106
6. Accept med modifikationer. The battle of forms	108
7. Forbehold om genkaldelighed	109
8. Stadfæstelsesskrivelser (ordrebekræftelser)	110
9. Tilbuddets og acceptens bindende kraft	113
9.1. Afgivelse af viljeserklæringer	113
9.2. Løfter (tilbud): Kundskabøjeblikket	115
9.3. Påbud (accept): Fremkomsten	115
9.4. Re integra-reglen i AFTL § 39. Fortrydelsesret	118
10. Opfordring til at gøre tilbud	120
11. Passiv accept	122
12. Kvasidispositioner og stiltiende aftaler	123
13. Markedsføring med tilbudsvirkning	126

Kapitel 4. Almindelige (generelle) regler om ugyldighed

1. Begreberne ugyldighed og ugyldighedsgrunde	129
2. Stærke og svage ugyldighedsgrunde	133
3. Fuldstændig og delvis ugyldighed	136
4. Oversigt over ugyldighedsgrundene	137
4.1. Habilitet	137
4.2. Tilblivelsesmåden	137
4.3. Indholdet	140
4.4. Formen	141

5. Ugyldighedsgrundenes retsvirkning	142
5.1. Ingen opfyldelsesforpligtelse	142
5.2. Forholdet mellem løftegiver og tredjemand	144
5.2.1. Fortabelse af indsigelser	144
5.2.2. Opretholdelse af indsigelser efter overdragelse	146
5.3. Tilbagelevering af den erlagte ydelse og ansvar for negativ kontraktinteresse	148
5.3.1. Tilbagelevering	148
5.3.2. Ansvar	148
5.4. Godkendelse	150
5.5. Løftegivers valgret: Ugyldighed eller kontraktbrud	151
5.6. Reklamation	154
5.7. Årsagsforbindelse mellem ugyldighedsgrund og afgivelse af viljeserklæring	156

Kapitel 5. De enkelte ugyldighedsgrunde

1. Inhabilitet	159
2. Tvang	162
2.1. Mekanisk tvang	162
2.2. Voldelig psykisk tvang	162
2.3. Anden psykisk tvang	163
3. Svig	166
3.1. Reglen i AFTL § 30	166
3.2. Hvilken adfærd er svigagtig?	167
3.3. Ugyldighed og kontraktbrud	172
4. Udnyttelse (åger)	174
5. Erklæringsvildfarelse	178
6. Generalklausulerne om aftaler der er urimelige (§ 36) eller i strid med almindelig hæderlighed (§ 33)	182
7. Urimelelige kontrakter eller kontraktvilkår	192
7.1. Indholdet af § 36	192
7.2. Anvendelsen af § 36	194
7.2.1. Standardvilkår og individuelle vilkår. Forbrugerkontrakter	194
7.2.2. Samvirke med regler om vedtagelse og fortolkning ...	197
7.2.3. Urimelelighed og chikane	198
7.2.4. Kommercielle aftaler	199
7.2.5. Konventionalbod og ansvarsfraskrivelse	203
7.2.6. Langvarige aftaler	205

7.3. Lovbestemmelser uden for Aftaleloven om urimelelige aftaler	206
7.3.1. Lovbestemmelser uden for Aftaleloven	206
7.3.2. Krav mod tidligere ejere	207
7.4. Forbud mod benyttelse af urimelelige kontraktbestemmelser ...	208
8. Kontrakter i strid med lov eller ærbarhed (ordre public)	208
8.1. Ugyldighed på grund af tilblivelse eller indhold	208
8.2. Konflikt med »Loven«, lovgivningen og andre retsregler	209
8.3. Konflikt med »ærbarhed«, den almindelige moralopfattelse ..	210

Kapitel 6. Brist i beslutningsgrundlaget. Vildfarelse og ændrede forhold. Forudsætningslæren

1. Ugyldighed og uvirksomhed uden for lovreglerne	213
1.1. Reglerne i AFTL er ikke udtømmende	213
1.2. Kendelig vildfarelse	215
1.3. Vildfarelse fremkaldt af løftemodtager	216
1.4. Brist i beslutningsgrundlaget i øvrigt	217
2. Forudsætningslæren	220
2.1. Terminologi og grundtræk	220
2.2. Teorier om betydningen af vildfarelse og af ændrede forhold .	223
2.3. Begrebet forudsætninger	226
2.4. Forudsætningslærens anvendelsesområde	227
2.5. Forudsætningslærens indhold	229
2.5.1. Forudsætningen er bestemmende	229
2.5.2. Forudsætningen er kendelig	230
2.5.3. Forudsætningen er relevant	231
3. Kontraktbrud og forudsætningslæren	235

Kapitel 7. Fuldmagt

1. Kontrahering ved stedfortræder. Grundbegreber	237
1.1. Repræsentation	237
1.2. Kompetence (legitimation) og bemyndigelse	239
1.3. Formidling af kontrakter	240
1.4. Kontrahering i eget eller andens navn	242
1.5. Kontrahering for egen eller andens regning	242
1.6. Tegningsret for juridiske personer og Prokura	243
1.6.1. Tegningsret for juridiske personer	243
1.6.2. Prokura	244
2. Hovedreglerne om fuldmagt	244
3. Fuldmagsreglernes juridiske konstruktion, grundprincip eller grundtanke	247

4. Stiftelse, omfang og ophør af fuldmagt	249
4.1. Almindelige regler. Opdragsfuldmagt	249
4.1.1. Stiftelsen	249
4.1.2. Indhold og omfang	250
4.1.3. Ophør	251
4.2. Typer af selvstændig fuldmagt omtalt i AFTL	252
4.2.1. Tilbagekaldelse	252
4.2.2. Omfang	253
4.3. Typer af selvstændig fuldmagt uomtalt i AFTL	255
4.4. Fuldmagtsgivers død, umyndiggørelse og konkurs	257
5. Dispositioner i eget og i fremmed navn	258
6. Fuldmagt til modtagelse af viljeserklæringer på fuldmagtsgiverens vegne	260
7. Fuldmægtigens ansvar. Ansvar for manglende fuldmagt	261

Kapitel 8. Fortolkning og udfyldning

1. Begreberne fortolkning og udfyldning. Individuelle og almene data	265
1.1. Fortolkning	265
1.2. Udfyldning (supplering) defineret	267
1.3. Samspeilet mellem fortolkning og udfyldning	268
2. Almindelige retningslinjer for fortolkning	269
2.1. Parternes fælles opfattelse	269
2.2. Vilje, erklæring, tillid (forventning)	271
2.3. Almindelig sprogbrug	271
2.4. En betydningsfuld tekst	272
2.5. Mindste byrde	272
3. Præceptive regler	273
4. Kontraktfortolkning og lovfortolkning	273
5. Fortolkningsmaksimer	274
5.1. Maksimerne er ikke indbyrdes koordinerede	274
5.2. Individuelle kontraktbestemmelser og standardvilkår. Modstridende bestemmelser	274
5.3. Minimumsreglen	276
5.4. Uklarhedsreglen (in dubio contra stipulatorem)	277
5.5. Tradition, normalitet og kutyme: almindelig kontraktpraksis og deklaratorisk ret	278
5.5.1. Usædvanlige bestemmelser kræver særlig klarhed	278
5.5.2. Tendens til at fastholde almindelig kontraktpraksis ...	279
5.5.3. Tendens til at fastholde deklaratorisk ret	280

Litteraturfortegnelse	283
Domsregister	289
Lovregister	295
Sagregister	301

Forord

Almindelig kontraktsret foreligger her i en revideret 4. udgave. Den foreliggende udgave er en videreførelse af Bernhard Gomard Almindelig kontraktsret. Bogen anvendes i undervisningen i kontraktsret på de juridiske studier ved Syddansk Universitet og Aalborg Universitet.

Vi takker stud.jur. Louise Algren og stud.jur. Stephanie Steffensen for udarbejdelse af registre til bogen.

Der er ikke medtages materiale, som er offentliggjort efter 1. november 2011.

Bernhard Gomard Hans Viggo Godsk Pedersen Anders Ørgaard